

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 119/23

V Luxemburgu 12. júla 2023

Rozsudok Všeobecného súdu vo veci T-8/21 | IFIC Holding/Komisia

Všeobecný súd potvrdil rozhodnutia Komisie, ktorými sa spoločnosti Clearstream Banking AG udelilo oprávnenie vyhovieť americkým sankciám uloženým Iránu

Všeobecný súd zamietol žalobu IFIC Holding, nemeckej spoločnosti, ktorej akcie nepriamo vlastní Irán

V roku 2018 Spojené štáty americké odstúpili od dohody o iránskom jadrovom programe, podpísanej v roku 2015, ktorej cieľom bola kontrola iránskeho jadrového programu a zrušenie hospodárskych sankcií voči Iránu. V dôsledku tohto odstúpenia, ku ktorému došlo na základe „Iran Freedom and Counter-Proliferation Act of 2012“ (zákon z roku 2012 o slobode a boji proti proliferácii v Iráne), Spojené štáty opätovne uvalili sankcie na Irán, ako aj na osoby uvedené na zozname určených osôb¹. Od tohto dátumu majú všetky osoby opätovne zakázané udržiavať mimo územia Spojených štátov obchodné vzťahy s osobami uvedenými v tomto zozname SDN.

V nadväznosti na toto rozhodnutie Únia s cieľom chrániť svoje záujmy prijala delegované nariadenie 2018/1100², ktorým sa mení príloha k nariadeniu č. 2271/96³ tak, že sa do nej zaviedol uvedený americký zákon z roku 2012 o slobode a boji proti proliferácii v Iráne. Toto posledné uvedené nariadenie, ktorého cieľom je zabezpečiť ochranu pred extrateritoriálnym uplatňovaním zákonov, ktoré sú uvedené v prílohe k nemu, okrem iného zakazuje dotknutým osobám⁴ vyhovieť predmetným zákonom alebo opatreniam z nich vyplývajúcich (článok 5 prvý odsek), ibaže Európska komisia udelí oprávnenie v prípade, že by nedodržanie týchto zahraničných právnych predpisov vážne poškodilo záujmy osôb, na ktoré sa dané nariadenie vzťahuje, alebo záujmy Únie (článok 5 druhý odsek). Únia tiež prijala vykonávacie nariadenie 2018/1101, ktorým sa stanovujú kritériá uplatňovania uvedeného článku 5 druhého odseku nariadenia č. 2271/96⁵.

¹ Specially Designated Nationals and Blocked Persons List (zoznam osobitne určených štátnych príslušníkov a osôb, ktorých aktíva sú blokové, ďalej len „zoznam SDN“).

² Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/1100 zo 6. júna 2018, ktorým sa mení príloha k nariadeniu Rady (ES) č. 2271/96 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých tretou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich (Ú. v. EÚ L 199 I, 2018, s. 1).

³ Nariadenie Rady (ES) č. 2271/96 z 22. novembra 1996 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých tretou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich (Ú. v. ES L 309, 1996, s. 1; Mim. vyd. 10/001, s. 75), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 37/2014 z 15. januára 2014, ktorým sa menia určité nariadenia, ktoré sa vzťahujú na spoločnú obchodnú politiku, pokiaľ ide o postupy prijímania určitých opatrení (Ú. v. EÚ L 18, 2014, s. 1), ako aj delegovaným nariadením 2018/1100 (ďalej len „nariadenie“).

⁴ Osobami uvedenými v článku 11 nariadenia č. 2271/96 sú okrem iného jednak fyzické osoby, ktoré majú bydlisko v Únii a sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, a jednak akékoľvek právnické osoby zriadené v Únii (článok 11 body 1 a 2).

⁵ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/1101 z 3. augusta 2018, ktorým sa stanovujú kritériá uplatňovania článku 5 [druhého] ods[e]ku nariadenia Rady (ES) č. 2271/96 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých tretou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich (Ú. v. EÚ L 199 I, 2018, s. 7).

IFIC Holding AG (ďalej len „IFIC“) je nemecká spoločnosť, ktorej akcie nepriamo vlastní Irán a ktorá sama vlastní podiely v rôznych nemeckých podnikoch, na základe ktorých má nárok na dividendy. Clearstream Banking AG je jedinou bankou, ktorá je depozitárom cenných papierov, majúcou povolenie v Nemecku. Po tom, čo Spojené štáty v novembri 2018 zapísali IFIC na zoznam SDN, Clearstream Banking AG prestala vyplácať spoločnosti IFIC jej dividendy a zablokovala ich na osobitnom účte. Dňa 28. apríla 2020 Komisia v nadväznosti na žiadosť o oprávnenie v zmysle článku 5 druhého odseku nariadenia č. 2271/96, ktorú podala Clearstream Banking, prijala vykonávacie rozhodnutie C(2020) 2813 final, ktorým túto banku oprávnila vyhovieť určitým zákonom Spojených štátov, pokiaľ ide o cenné papiere alebo finančné prostriedky žalobkyne, na obdobie dvanástich mesiacov (ďalej len „sporné oprávnenie“). Platnosť tohto sporného oprávnenia bola následne v rokoch 2021 a 2022 predĺžená vykonávacími rozhodnutiami C(2021) 3021 final a C(2022) 2775 final⁶ (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“). V tomto kontexte sa IFIC na základe článku 263 ZFEÚ domáhala toho, aby Všeobecný súd zrušil rozhodnutia prijaté Komisiou na návrh spoločnosti Clearstream Banking, pričom táto vstúpila do konania ako vedľajší účastník.

Všeobecný súd žalobu spoločnosti IFIC zamietol a pri tejto príležitosti sa vyjadril k doposiaľ neriešeným právnym otázkam týkajúcim sa nariadenia č. 2271/96. Konštatoval okrem iného to, že napadnuté rozhodnutia nemajú retroaktívny účinok a že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia, keď nezohľadnila záujmy žalobkyne, či nepreskúmala, či existovali menej obmedzujúce alternatívne riešenia. Tiež rozhodol, že obmedzenie práva žalobkyne byť vypočutá Komisiou v rámci prijímania uvedených rozhodnutí bolo nevyhnutné a primerané vzhľadom na ciele sledované nariadením č. 2271/96.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd po prvé uviedol, že napadnuté rozhodnutia nemajú retroaktívny účinok, keďže sa v nich jasne uvádza, že sú platné odo dňa ich oznámenia a po dobu dvanástich mesiacov.⁷ Z toho vyplýva, že sporné oprávnenie nemá retroaktívny účinok a nevzťahuje sa na opatrenia, ku ktorým došlo pred dňom nadobudnutia platnosti napadnutých rozhodnutí, ale len na opatrenia, ku ktorým došlo od tohto dňa.

Po druhé, pokiaľ ide o žalobný dôvod žalobkyne založený na nesprávnom posúdení, podľa ktorého Komisia v prvom rade nezohľadnila jej záujmy, ale len záujmy spoločnosti Clearstream Banking, Všeobecný súd rozhodol, že Komisia nemala povinnosť tak urobiť. Poznamenal totiž, že nariadenie č. 2271/96⁸ stanovuje, že udelenie oprávnenia vyhovieť zákonom uvedeným v prílohe podlieha podmienke, že nedodržanie týchto zákonov by vážne poškodilo záujmy osoby žiadajúcej o oprávnenie alebo záujmy Únie, ale že sa v tomto ustanovení nezmieňujú záujmy tretích osôb, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia tretej krajiny. Všeobecný súd dospel k rovnakému záveru, pokiaľ ide o nekumulatívne kritériá stanovené vykonávacím nariadením 2018/1101⁹, ktoré Komisia pri posudzovaní žiadosti o oprávnenie musí zohľadniť. Okrem toho sa v žiadnom z predmetných kritérií neuvádza vyváženie záujmov tretej osoby so záujmami žiadateľa alebo so záujmami Únie. Hoci je navyše možné, aby sa na tretiu osobu, na ktorú sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, uplatňovalo nariadenie č. 2271/96¹⁰, a aby teda táto osoba patrila do pôsobnosti niektorých ustanovení tohto nariadenia, takáto okolnosť nemôže v rámci uplatnenia výnimky stanovenej v článku 5 druhom odseku uvedeného nariadenia viesť k zohľadneniu iných záujmov, než sú záujmy stanovené uvedeným ustanovením. Pokiaľ ide v druhom rade o tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého Komisia nezohľadnila možnosť využiť menej obmedzujúce alternatívy alebo možnosť žalobkyne dovoliť sa práva na náhradu škody, Všeobecný súd uviedol, že vykonávacie nariadenie 2018/1101¹¹ neukladá Komisii takéto povinnosti. Preskúmanie Komisie totiž

⁶ Vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2021) 3021 final z 27. apríla 2021 a vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2022) 2775 final z 26. apríla 2022.

⁷ Pozri článok 3 každého z napadnutých rozhodnutí.

⁸ Pozri článok 5 druhý odsek nariadenia č. 2271/96.

⁹ Pozri článok 4 vykonávacieho nariadenia 2018/1101.

¹⁰ Pozri článok 11 nariadenia č. 2271/96.

¹¹ Pozri článok 3 vykonávacieho nariadenia 2018/1101.

spočíva v tom, že sa overí, či dôkazy predložené zo strany žiadateľa umožňujú s ohľadom na kritériá stanovené vykonávacím nariadením 2018/1101¹² dospieť k záveru, že v prípade nedodržania zákonov uvedených v prílohe by došlo k vážnemu poškodeniu záujmov žiadateľa alebo Únie, v zmysle článku 5 druhého odseku nariadenia č. 2271/96. Pokiaľ teda Komisia dospeje k záveru, že vznik vážneho poškodenia uvedených záujmov je dostatočne preukázaný, nie je povinná preskúmať existenciu alternatív k oprávneniu.

Po tretie, pokiaľ ide o žalobný dôvod týkajúci sa porušenia práva byť vypočutý, Všeobecný súd konštatoval, že normotvorca Únie sa rozhodol zaviesť systém, v rámci ktorého sa záujmy tretích osôb, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, nemajú brať do úvahy a tieto tretie osoby nemajú byť zapojené do konania podľa článku 5 druhého odseku nariadenia č. 2271/96. Prijatie rozhodnutia podľa uvedeného ustanovenia totiž zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré spočívajú v ochrane záujmov Únie alebo osôb vykonávajúcich práva v rámci režimu Zmluvy o FEÚ pred vážnou ujmom, ktorá by mohla byť dôsledkom nedodržania zákonov uvedených v prílohe.

V tomto rámci by výkon práva byť vypočutý dotknutými tretími osobami v predmetnom konaní nielenže nebol v súlade s cieľmi všeobecného záujmu sledovanými uvedenými právnymi predpismi, ale ešte by aj na základe nekontrolovaného šírenia informácií, o ktorých by sa mohli dozvedieť orgány tretej krajiny, z ktorej pochádzajú zákony uvedené v prílohe, mohol ohroziť dosahovanie týchto cieľov. Tieto orgány by sa tak mohli dozvedieť o tom, že určitá osoba požiadala o oprávnenie a že v dôsledku toho môže dôjsť k tomu, že táto osoba vyhovie či nevyhovie extrateritoriálnym právnym predpisom predmetnej tretej krajiny, čo by viedlo ku vzniku rizík, pokiaľ ide o vyšetrovania a sankcie voči tejto osobe, a teda k poškodeniu záujmov tejto osoby, a prípadne Únie.

Okrem toho žiadna skutočnosť, ktorá by vnútorne súvisela s osobnou situáciou uvedených tretích osôb, nie je priamo uvedená medzi skutočnosťami, ktoré musí obsahovať žiadosť o oprávnenie,¹³ alebo medzi kritériami, ktoré Komisia zohľadňuje pri posudzovaní takejto žiadosti.¹⁴ V systéme zavedenom nariadením č. 2271/96 v danej oblasti sa tak nezdá, že by tretie osoby, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, mohli pred Komisiou namietat chyby alebo skutočnosti týkajúce sa ich osobnej situácie. Preto sa obmedzenie práva tretích osôb, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, byť vypočutý v rámci takéhoto konania, vzhľadom na príslušný právny rámec a ciele ním sledované nezdá byť neprimerané a nerešpektujúce podstatu tohto práva. Z toho vyplýva, že za osobitných okolností prejednávanej veci je uvedené obmedzenie práva byť vypočutý odôvodnené v zmysle judikatúry a je nevyhnutné a primerané s ohľadom na ciele sledované nariadením č. 2271/96, a osobitne jeho článkom 5 druhým odsekom. Komisia preto v rámci konania, ktoré viedlo k prijatiu napadnutých rozhodnutí, nebola povinná žalobkyňu vypočuť.

Okrem toho žalobkyňa tvrdila, že v záujme dodržania jej práva byť vypočutý mala Komisia uverejniť aspoň výrok napadnutých rozhodnutí. Nič však neumožňuje konštatovať, že by Komisia mala takúto povinnosť uverejnenia. Po prvé táto údajná povinnosť nemá právny základ v žiadnom relevantnom ustanovení; po druhé uverejnenie napadnutých rozhodnutí po ich prijatí nemôže mať vplyv na výkon prípadného práva žalobkyne byť vypočutá v priebehu správneho konania. Všeobecný súd napokon z rovnakých dôvodov odmietol tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého jej Komisia alternatívne mala oznámiť napadnuté rozhodnutia po ich prijatí. Vzhľadom na vyššie uvedené preto nemožno konštatovať, že Komisia tým, že neuverejnila alebo neoznámila žalobkyňi napadnuté rozhodnutia, porušila jej právo byť vypočutá.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcie Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť

¹² Pozri článok 4 vykonávacieho nariadenia 2018/1101.

¹³ V zmysle článku 3 ods. 2 vykonávacieho nariadenia 2018/1101: „Žiadosti obsahujú meno a kontaktné údaje žiadateľov, sú v nich uvedené presné ustanovenia uvedených extrateritoriálnych právných predpisov alebo príslušných následných opatrení a opisuje sa v nich rozsah oprávnenia, o ktoré sa žiada, a poškodenia, ktoré by sa spôsobilo nevyhovením.“

¹⁴ V zmysle kritérií stanovených v článku 4 vykonávacieho nariadenia 2018/1101, ktorých cieľom je posúdiť to, či by bolo spôsobené vážne poškodenie chráneným záujmom uvedeným v článku 5 druhom odseku nariadenia č. 2271/96.

na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

UPOZORNENIE: Odvolanie proti rozhodnutiu Všeobecného súdu obmedzuje sa len na právne otázky možno podať na Súdny dvor v lehote dvoch mesiacov a desiatich dní od jeho doručenia.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Všeobecný súd.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Zostaňte v spojení!

